Найменування районів м. Харкова, що пропонуються до перейменування:

	Назва	Название	
1	Дзержинський	Дзержинский	Фе́лікс Едму́ндович Дзержи́нський (1877 — 1926) (Залізний Фе́лікс) — радянський політичний діяч, один із засновників Всеросійської надзвичайної комісії (ВЧК) та організаторів «червоного терору» в Радянській Росії та на захоплених Червоною армією територіях.
2	Жовтневий	Октябрьский	Назва на честь Жовтневого збройного перевороту 25 жовтня (7 листопада)1917 року
3	Комінтернівський	Коминтерновский	Комуністичний інтернаціонал (Комінтерн, Третій інтернаціонал) - міжнародна організація комуністичних партій, яка керувалась Кремлем і знаходилась під повним контролем Іноземного Відділу НКВС. Заснована 1919 року в Москві за ініціативи В. І. Леніна, який оголосив «мертвим» Другий інтернаціонал після початку Першої світової війни 1914 року. Розпущений Й. Сталіним у 1943 р.
4	Ленінський	Ленинский	Володимир Ілліч Ульянов (Ленін) — засновник радянської держави та комуністичної партії РСДРП —РКП(б) — ВКП(б) — КПРС. Один з організаторів Жовтневого збройного перевороту 1917 року, громадянської війни та червоного терору
5	Московський	Московский	В 1938 р. у Харкові створено Кагановицький та Сталінський райони, названі на честь очільників

© Харківська топонімічна група, 2015

© Харківське обласне об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка, 2015

			всесоюзної та республіканської (української) партійних організацій Й. Сталіна та Л. Кагановича. Під час здійснення політики десталінізації та подолання наслідків культу особи Сталіна Кагановицький район став Київським (1957), а Сталінський – Московським (1961). Зв'язку головний більшовик СРСР – головний більшовик УРСР було замінено на Столиця СРСР – Столиця УРСР.
6	Орджонікідзевський	Орджоникидзевский	Орджонікі́дзе Григорій Костянтонович (Серго Орджонікі́дзе) (1886—1937) — радянський державний і партійний діяч. 1-й секретар Закавказького крайкому РКП(б); з вересня 1926 року — 1-й секретар Північно-Кавказького крайкому РКП(б), нарком робітничоселянської інспекції і заступником голови Раднаркому СРСР. З 1930 року голова Вищої ради народного господарства (ВРНГ СРСР) та член Політбюро ЦК ВКП(б).
7	Фрунзенський	Фрунзенский	Фрунзе Михайло Васильович (1885-1925) — радянський військовий діяч, революціонер, один з воєначальників у Червоній Армії під час Громадянської війни. Голова Реввійськради СРСР, нарком з військових і морських справ (1925). Керував розгромом Повстанської армії Нестора Махна (за що в 1924 нагороджений другим орденом Червоного Прапора) і загону Юрія Тютюнника. Брав участь у встановленні

© Харківська топонімічна група, 2015

© Харківське обласне об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка, 2015

			радянської влади в Україні.
8	Червонозаводський	Червонозаводский	Радянська державна та партійна символіка

© Харківська топонімічна група, 2015

© Харківське обласне об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка, 2015

Найменування елементів вулично-дорожньої мережі міста, що пропонуються до виключення з Реєстру назв урбанонімів м. Харкова та перейменування:

	Назва	Тип	Название	Тип	Район міста	п/в	
1	Артема	пров.	Артема	пер.	Київський	61023	Артем (Федір Андрійович Сергеєв) (1883-1921) – радянський партійний та державний діяч, голова
2	Артема	вул.	Артема	ул.	Київський	61002, 61023	Раднаркому Донецько-Криворізької Радянської Республіки (1918), заступник голови і нарком радянської пропаганди Тимчасового робітничо-селянського уряду України (1918-1919), голова Донецького губвиконкому (1920), учасник встановлення радянської влади в Україні.
3	Бакинских Комиссаров	вул.	Бакинских Комиссаров	ул.	Київський	61013	Члени Бакинського Раднаркому (1918) – азербайджанського радянського уряду, учасники встановлення радянської влади в Азербайджані.
4	Бабушкіна	вул.	Бабушкина	ул.	Жовтневий	61093	Іван Васильович Бабушкін (1873-1906) – російський більшовик, професійний революціонер, один з учнів і соратників В. І. Леніна
5	Бадаєва	вул.	Бадаева	ул.	Московський	61038	Бадаєв Олексій Григорович (1883-1951) – радянський і партійний діяч, учасник Жовтневого перевороту, член ЦК ВКП(б) (1925-1951), нарком харчової промисловості (1937-1938) РРФСР, голова Президіуму ВР РРФСР (1938-1944), заступник голови Президіуму ВР СРСР (1938-1944).
6	Бауманська	вул.	Бауманская	ул.	Жовтневий	61039	Бауман Микола Ернестович (1873-1905) – російський революціонер, більшовик, керівник Московської організації більшовицького крила РСДРП та Північного бюро РСДРП(б) (1903), організатор підпільної більшовицької типографії.
7	Більшовицька	вул.	Большевистская	ул.	Фрунзенський	61044	Більшовики – члени ліворадикального (ленінського)

© Харківська топонімічна група, 2015

© Харківське обласне об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка, 2015

8	Більшовицький	пров.	Большевистский	пер.	Жовтневий	61019	крила в РСДРП, члени РКП(б) – ВКП(б) – КПРС, організатори Жовтневого перевороту 1917 р.
ç	Благоєва	вул.	Благоева	ул.	Ленінський	61052	Дмитро Благоєв Ніколов (1856-1924) - засновник і керівник Болгарської комуністичної партії
10	Блюхера	вул.	Блюхера	ул.	Київський, Московський	61121, 61123, 61142, 61146, 61168, 61170	Блюхер Василь Костянтинович (1890-1938) — радянський військовий діяч, Маршал Радянського Союзу, Член ВКП(б) з 1916, з 1934 — кандидат в члени ЦК ВКП(б), головнокомандувач, військовий міністр і голова Військової ради Далекосхідної республіки (1921-1922), командир 1-го корпусу і начальник Петроградського укріпленого району, заступник командувача військами Українського військового округу.
11	Богунського	вул.	Богунского	ул.	Фрунзенський	61046	Антоній Савович Шарій-Богунський (1899-1919) — командир 1-го українського радянського (Богунського)
12	Богунського	пров.	Богунского	пер.	Фрунзенський	61046	полку (1918-1919) Червоної армії, учасник встановлення радянської влади в Україні.
13	Буздаліна	вул.	Буздалина	ул.	Червонозаводський	61109	Буздалін Сергій Феоктистович (1892-1938) - радянський державний і політичний діяч, народний комісар юстиції УСРР і голова Верховного революційного трибуналу, Голова Верховного Суду УСРР (1921-1923), в. о. наркома внутрішніх справ УСРР (1924)
14	Василевської Ванди	в-д	Василевской Ванды	в-д	Червонозаводський	61109	Василевська Ванда Львівна (1905-1964) – польська та
15	Василевської Ванди	вул.	Василевской Ванды	ул.	Червонозаводський	61109	радянська письменниця, громадська діячка, член ВКП(б), написала донос Сталіну на Євгена Степановича
16	Василевської Ванди	пров.	Василевской Ванды	пер.	Червонозаводський	61109	Березняка («Майор Вихор»)
17	Височиненка	вул.	Высочиненко	ул.	Московський	61038	Височиненко Семен Дмитрович (1890-1938) – партійний та комсомольський діяч, учасник встановлення радянської влади в Україні, секретар Харківського губернського комітету, ЦК Ленінської

© Харківська топонімічна група, 2015

© Харківське обласне об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка, 2015

							комуністичної спілки молоді України (1924-1925), генеральний секретар ЦК ЛКСМУ (192501927).
18	Войкова	вул.	Войкова	ул.	Комінтернівський	61036	Войков Петро Лазаревич (1888-1927) – радянський партійний та державний діяч, брав участь у встановленні радянської влади в Росії, член Єкатеринбурзької ради та ВРК (1917-1918), один з організаторів та учасників убивства імператорської сродини у 1918 р., займався знищенням тіл убитих.
19	Володарського	вул.	Володарского	ул.	Жовтневий	61039, 61064, 61093	В. Володарський (Мойсей Маркович Гольдштейн) (1891-1918) – російський більшовик, учасник
20	Володарського	пров.	Володарского	пер.	Жовтневий	61064	-Жовтневого перевороту 1917 р., головний агітатор Петроградського комітету РКП(б), член Президіуму ВЦВК. Убивство Володарського було використано як
21	Володарського	в-д	Володарского	в-д	Жовтневий	61064	привід для розгортання червоного терору.
22	Воровського	вул.	Воровского	ул.	Московський	61038	Воровський Вацлав Вацлавович (1871-1923) — російський революціонер, більшовик, полпред Раднаркому в Скандинавії (1917-1919), Італії (1921), ініціатор гонінь проти православної церкви.
23	Галана	вул.	Галана	ул.	Дзержинський	61058	Галан Олександр Ярославович (1902-1949) — український радянський письменник, журналіст, громадський і політичний діяч, член Комуністичної Партії Західної України (з 1924 р.), автор пропагандистських фальсифікаторських публікацій, у яких піддавав цькуванню християнську церкву, український визвольний рух, звеличувався сталінський режим.
24	Гамарника	вул.	Гамарника	ул.	Червонозаводський	61003	Гамарник Ян Борисович (1894-1937) - радянський партійний, державний і військовий діяч. Керівник
25	Гамарника	пров.	Гамарника	пер.	Фрунзенський	61110	київських більшовиків у 1917–1918 роках. Голова Київського губ ревкому та губвиконкому (1920–1923), учасник встановлення радянської влади в Україні.

© Харківська топонімічна група, 2015

© Харківське обласне об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка, 2015

26	Ганни	вул.	Ганны	ул.	Червонозаводський	61001	Хоперська Ганна Петрівна (1893-1920) — революціонерка-більшовик, учасниця встановлення радянської влади на Харківщині.
27	Губкомівська	вул.	Губкомовская	ул.	Ленінський	61093	Губком – Губернський комітет Російської комуністичної партії (більшовиків)
28	Дацька	вул.	Дацько	ул.	Ленінський	61017	Дацько Йосип (?-1919) – член Харківського більшовицького підпілля, учасник встановлення радянської влади в Україні.
29	Демченка	вул.	Демченко	Ул.	Київський	61002	Демченко Микола Нестерович (1896-1937) — радянський партійний та державний діяч, нарком землеробства УСРР (1930-1932), перший секретар Київського (1932-1934) та Харківського обкому (1934-1936) член Политбюро ЦК КП(б)У (1931-1937).
30	Дибенка Павла	вул.	Дыбенко Павла	ул.	Московський	61038	Дибенко Павло Юхимович (1889-1938) - радянський військовий і державний діяч, перший наркомвійськмор
31	Дибенка Павла	пров.	Дыбенко Павла	пер.	Московський	61038	Радянської Росії, учасник встановлення радянської влади в Україні та Росії.
32	Дніпропетровська	вул.	Днепропетровская	ул.	Ленінський	61015, 61016	Петровський Григорій Іванович (1878-1958) - радянський державний і політичний діяч. Був одним із
33	Дніпропетровський	пр-д	Днепропетровский	пр-д	Ленінський	61016	ініціаторів створення ВЧК та організації Голодомору 1932–1933. У 1922 р. з боку УСРР підписав Договір про
34	Дніпропетровський	пров.	Днепропетровский	пер.	Ленінський	61015	утворення СРСР. У 1922–1937 роках — один із заступників голови ЦВК СРСР. У 1937–1938 роках — заступник голови Президії Верховної Ради СРСР. У 1919–1938 роках — член Політбюро ЦК КП(б)У.
35	Доброхотова	вул.	Доброхотова	ул.	Комінтернівський	61037	Доброхотов Михайло Петрович (1871-1919) — російський революціонер-більшовик, керівник більшовицького підпілля в Харкові (1906-1913), учасник встановлення радянської влади в Росії.
36	Другої П'ятирічки	вул.	Второй Пятилетки	ул.	Орджонікідзевський	61007, 61055, 61115	Другої П'ятирічка (1933-1937) – другий п'ятирічний план розвитку народного господарства СРСР, «П'ятирічка колективізації», «Безбожна п'ятирічка».

© Харківська топонімічна група, 2015

© Харківське обласне об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка, 2015

37	Дубового	пров.	Дубового	пер.	Червонозаводський	61003	Дубовий Іван Наумович (1896-1938) – радянський військовий діяч, військовий комісар, комендант, начальник зв'язку Центрального штабу Червоної гвардії Донбасу (1918-1919), учасник встановлення радянської влади в Україні.
38	Ейдемана Роберта	вул.	Эйдемана Роберта	ул.	Московський	61112, 61118	Ейдеман Роберт Петрович (1895-1937) – радянський військовий діяч, учасник встановлення радянської влади в Україні, один з організаторів червоного терору, командувач військами Харківського військового округу, помічник командувач Збройними Силами України і Криму (1921), член Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету.
39	Енгельса	вул.	Энгельса	ул.	Ленінський, Жовтневий	61012	Енгельс Фрідріх (1820-1895) – основоположник марксизму, ідеолог комунізму, учасник міжнародного комуністичного руху.
40	Єлізарова	вул.	Елизарова	ул.	Ленінський	61015, 61016, 61098	Єлізаров Марк Тимофійович (1863-1919) – радянський державний діяч, член ВКП(б), нарком шляхів сполучення (1917-1918), чоловік Анни Ульянової –
41	Єлізарова	пров.	Елизарова	пер.	Ленінський	61016	сестри В. Леніна.
42	Желєзнякова	в-д	Железнякова	в-д	Червонозаводський	61109	Желєзняков Анатолій Григорович (Матрос Желєзняк) (1895-1919) – учасник жовтневого
43	Желєзнякова	пров.	Железнякова	пер.	Червонозаводський	61109	перевороту, командир Першої радянської кінної батареї, командир бригади бронепоїздів часів громадянської
44	Желєзнякова	вул.	Железнякова	ул.	Червонозаводський	61102, 61109	війни, начальник караулу розпущених ним же Всеросійських Установчих Зборів.
45	Желябова	пров.	Желябова	пер.	Ленінський	61098	Желябов Андрій Іванович (1851-1881) – російський революціонер-народник, терорист, організатор і учасник убивства імператора Олександра II.
46	Жовтнева	вул.	Октябрьская	ул.	Червонозаводський	61109	Названі на честь Жовтневого збройного перевороту 25
47	Жовтневий	пров.	Жовтневий	пер.	Московський	61005	жовтня (7 листопада)1917 року

© Харківська топонімічна група, 2015

© Харківське обласне об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка, 2015

48	Жовтневий 1-й	в-д	Жовтневый 1-й	в-д	Червонозаводський	61109	
49	Жовтневий 2-й	в-д	Жовтневый 2-й	в-д	Червонозаводский	61109	
50	Жовтневої Революції	вул.	Октябрьской Революции	ул.	Жовтневий, Червонозаводський	61004, 61125, 61157	
51	Жовтневої Революції	в-д	Октябрьской Революции	в-д	Жовтневий	61157	
52	Заводу Комсомолець	вул.	Завода Комсомолец	ул.	Дзержинський	61051	Всесоюзний Ленінський комуністичний союз молоді (ВЛКСМ), або Комсомол — комуністичний молодіжний рух в СРСР, скорочення від «комуністичний союз молоді», структура КПРС для роботи з молоддю та виховання партійних кадрів.
53	Загорський	пров.	Загорский	пер.	Комінтернівський	61105	Загорський Володимир Михайлович (1883-1919) — російський революціонер-більшовик, учасник встановлення радянської влади в Росії, секретар Московського комітету РКП(б).
54	Зеленського	вул.	Зеленского	ул.	Червонозаводський	61109	Зеленський Тимофій Петрович (1884-1937) — революціонер-більшовик, партійний діяч, учасник встановлення радянської влади у Харкові, секретар Петінського райкому партії, другий секретар Харівського міськкому партії.
55	Іванова	вул.	Иванова	ул.	Київський	61002	Іванов Андрій Васильович (1888-1927) - партійний і державний діяч, один з активних організаторів повстань проти Центральної Ради (1917-1918), учасник встановлення радянської влади в Україні, Голова Київського губернського революційного комітету (1919-1920).
56	Ізотова Микити	вул.	Изотова Никиты	ул.	Київський	61107	Ізотов Микита Олексійович (1902-1951) – шахтар- ударник, засновник ізотовського руху – одного із

© Харківська топонімічна група, 2015

© Харківське обласне об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка, 2015

							пропагандистських символів Другої П'ятирічки (1933-1937).
57	Ілліча	просп.	Ильича	просп.	Жовтневий	61019, 61020, 61071	Володимир Ілліч Ульянов (Ленін) – засновник радянської держави та комуністичної партії РСДРП –
58	Ілліча	вул.	Ильича	ул.	Київський	61107	РКП(б) – ВКП(б) – КПРС. Один з організаторів Жовтневого збройного перевороту 1917 року,
59	Ілліча	пров.	Ильича	пер.	Жовтневий	61137	громадянської війни та червоного терору.
60	Калініна	вул.	Калинина	ул.	Жовтневий	61019, 61020	
61	Калініна	в-д	Калинина	в-д	Жовтневий	61020	Калінін Михайло Іванович (1875-1949) – радянський
62	Калініна 2-й	в-д	Калинина 2-й	в-д	Жовтневий	61019	партійний і державний діяч, голова ЦВК СРСР (1922- 1938), член Політбюро.
63	Калінінградська	вул.	Калининградская	ул.	Фрунзенський	61029	
64	Калінінградський	пров.	Калининградский	пер.	Фрунзенський	61029	
65	Каляєва	пров.	Каляева	пер.	Жовтневий	61034	Каляєв Іван Платонович (1877-1905) – російський революціонер, терорист, організатор та учасник убивства великого князя Сергія Олександровича.
66	Каракозова	пров.	Каракозова	пер.	Жовтневий	61034	Каракозов Дмитро Володимирович (1840-1866) – російський революціонер-народник, терорист, органзатор та учасник замаху на вбивство імператора Олександра II.
67	Карла Лібкнехта	вул.	Карла Либкнехта	ул.	Червонозаводський	61109	Лібкнехт Карл (1871-1919) — діяч німецького та міжнародного комуністичного руху, засновник Комуністичної партії Німеччини, організатор невдалої спроби комуністичного перевороту в Німеччині (1919).
68	Карла Маркса	вул.	Карла Маркса	ул.	Ленінський	61012, 61052	Маркс Карл (1818-1883) – німецький філософ, економіст, політичний діяч, основоположник

© Харківська топонімічна група, 2015

© Харківське обласне об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка, 2015

							марксизму, ідеолог комунізму, учасник міжнародного комуністичного руху.
69	Кіквідзе	вул.	Киквидзе	ул.	Червонозаводський	61109	Кіквідзе Василь Ісідорович (1895-1919) – радянський
70	Кіквідзе	пров.	Киквидзе	пер.	Червонозаводський	61109	військовий діяч, учасник встановлення радянської влади, організатор єврейських погромів в Україні.
71	Кірова	вул.	Кирова	ул.	Комінтернівський, Червонозаводський	61001, 61140	Кіров Сергій Миронович (1886-1934) - радянський державний і політичний діяч. Перший секретар
72	Кіровська	вул.	Кировская	ул.	Київський	61107	Ленінградського міського комітету ВКП(б) і член Політбюро ЦК ВКП(б).
73	Клапцова	вул.	Клапцова	ул.	Ленінський, Жовтневий	61064, 61093	Клапцов Дмитро Іванович (1895-1938) — один з організаторів і керівників Комсомолу на Харківщині, учасник встановлення радянської влади в Україні.
74	Козлова	вул.	Козлова	ул.	Ленінський	61040	Козлов Іван Андрійович (1888-1957) — радянський партійний діяч, член більшовицького підпілля у Харкові та Севастополі (1917-1919), учасник встановлення радянської влади в Україні.
75	Колгоспна	вул.	Колхозная	ул.	Жовтневий	61064	Колгосп (від скорочення — колективне господарство; рос. колхоз) — форма сільськогосподарського
76	Колгоспний	в-д	Колхозный	в-д	Київський	61085	підприємства в СРСР, стала масовою формою господарювання під час кампанії з форсованої
77	Колгоспний	в-д	Колхозный	в-д	Київський	61107	колективізації (1929-1933), яка призвела до Голодомору 1932-1933 рр.
78	Коллонтай	пров.	Коллонтай	пер.	Ленінський	61067	Коллонтай Олександра Михайлівна (1872-1952) — російська революціонерка, державний діяч, учасниця Жовтневого перевороту, член першого Раднаркому, ініціатор реквізиції Олександро-Невської лаври, убивства її протоієрея Петра Кіпетрова, у 1927-1945 — на дипломатичній роботі.
79	Командарма Корка	вул.	Командарма Корка	ул.	Київський, Московський	61107, 61184, 61195	Корк Август Іванович (1887-1937) – радянський військовий діяч, учасник встановлення радянської влади в Росії, Україні, Середній Азії.

© Харківська топонімічна група, 2015

© Харківське обласне об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка, 2015

80	Комсомольська	вул.	Комсомольская	ул.	Червонозаводський	61030, 61035	Всесоюзний Ленінський комуністичний союз молоді
81	Комсомольське	шосе	Комсомольское	шоссе	Жовтневий	61020, 61034, 61064	(ВЛКСМ), або Комсомол — комуністичний молодіжний рух в СРСР, скорочення від «комуністичний союз молоді», структура КПРС для роботи з молоддю та
82	Комсомольський	пров.	Комсомольский	пер.	Червонозаводський	61109	виховання партійних кадрів.
83		вул.	Коммуны	ул.	Фрунзенський	61044	Комуна — форма суспільної організації, одне з ключових понять комуністичного вчення; форма соціалістичної сільськогосподарської та промислової кооперації у Радянськіій Росії та СРСР у 1918-1920-х рр
84		вул.	Корчагинцев	ул.	Фрунзенський	61171,	Корчагінці — учасники комсомольського руху, натхнені життєвим прикладом головного героя романа М. Островського «Як гартувалась сталь» (1932) Павла Корчагіна — комсомольця, учасника громадянської війни та встановлення радянської влади в Росії.
85	Косіора	пров.	Косиора	пер.	Московський	61037	Косіор Станіслав Вікентійович (1889-1939) – радянський партійний та державний діяч, генеральний
86		просп.	Косиора	просп.	Орджонікідзевський, Фрунзенський	61007, 61046, 61075, 61089, 61115	секретар та перший секретар ЦК КП(б)У (1928-1938) . 13 січня 2010 року Апеляційний суд міста Києва, здійснивши попередній розгляд кримінальної справи № 1-33/2010, порушеної Службою безпеки України за фактом вчинення геноциду в Україні в 1932—1933 роках за ознаками злочину, передбаченого ч. 1 ст. 442 КК України, визнав Косіора винним у організації Голодомору та постановив наступне: «Підстав для реабілітації Косіора Станіслава Вікентійович немає».
87		вул.	Котлова	ул.	Ленінський	61040, 61052,	Котлов Іван Федорович (1873-1920) – революціонер, учасник боротьби за встановлення радянської влади в Харкові, керівник Харківської підпільної організації КП(б)У (1918-1919).
88	Котовського	вул.	Котовского	ул.	Київський,	61161	Котовський Григорій Іванович (1881-1925) – радянський військовий та політичний діяч, учасник

© Харківська топонімічна група, 2015

© Харківське обласне об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка, 2015

					Московський		встановлення радянської влади в Україні, командувач
89	Котовського	в-д	Котовского	в-д	Московський	61161	Тираспольського загону збройних сил Одеської Радянської Республіки (1918), член Всеросійського
90	Котовського	пров.	Котовского	пер.	Московський	61161	ЦВК, член Реввійськради СРСР.
91	Красіна	вул.	Красина	ул.	Київський	61002	Красін Леонід Борисович (1870-1926) — радянський державний та політичний діяч, голова підпільної більшовицької терористичної групи «Бойової технічної групи», один з організаторів убивства мецената та підприємця Сави Морозова (1905), голова надзвичайної комісії по постачанню Червоної армії (1918), член Президії ВРНГ, нарком торгівлі і промисловості РСФРР (1918—1920), нарком шляхів сполучення РСФРР (1919—1920), нарком зовнішньої торгівлі РСФРР та СРСР (1920—1925).
92	Краснодонська	вул.	Краснодонская	ул.	Жовтневий	61004, 61125	Краснодон (до 1938 р Сорокине) – місто в Луганській області, перейменоване із залученням до назви
93	Краснодонський	пров.	Краснодонский	пер.	Жовтневий	61125	елементів радянської державної символіки («Червоний Дон»).
94	Крейсера Аврора	вул.	Крейсера Аврора	ул.	Ленінський	61015, 61016	«Аврора» - крейсер Балтійського флоту, 25 жовтня (7 листопада) 1917 р. гарматним пострілом подала сигнал
95	Крейсера Аврора	пров.	Крейсера Аврора	пер.	Ленінський	61016	до штурму Зимового палацу, що стало початком більшовицького збройного перевороту. Один із символів Жовтневого перевороту.
96	Кривомазова	вул.	Кривомазова	ул.	Жовтневий	61157	Кривомазов Михайло (Микола?) Іванович (1896-1918) – революціонер-більшовик, начальник бойової
97	Кривомазова	пров.	Кривомазова	пер.	Червонозаводський	61009	дружини Основянсько-Холодногірського району Харкова, учасник боротьби за встановлення радянської влади.
98	Крупської	вул.	Крупской	ул.	Московський	61038	Крупська Надія Костянтинівна (1869-1939) —
99	Крупської	наб.	Крупской	наб.	Московський	61068	радянський державний та громадський діяч, голова Головполітосвіти (1920-1929), дружина В. І. Леніна.

© Харківська топонімічна група, 2015

© Харківське обласне об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка, 2015

100	Кубасова	вул.	Кубасова	ул.	Ленінський	61016	Кубасов Федір Васильович (1901-1919) – учасник боротьби за встановлення радянської влади в Харкові, секретар Холодногірського райкому комсомолу.
101	Куйбишева	пров.	Куйбышева	пер.	Московський	61050	Куйбишев Валеріан Володимирович (1888-1935) – радянський державний діяч, член Політбюро ЦК ВКП
102	Куйбишева	вул.	Куйбышева	ул.	Московський	61050	(б) (1930–1935), член Оргбюро ЦК ВКП (б) (1922–1923, 1934–1935), секретар ЦК ВКП (б) (1922–1923), член ЦК ВКП (б) (1923–1927).
103	Культкомівський	пров.	Культкомовский	пер.	Жовтневий	61039	Культурна комісія (Культком) – назва радянських
104	Культкомівський	в-д	Культкомовский	в-д	Жовтневий	61039	партійних, профспілкових, громадських культурних відділів у 1920-1930-х рр.
105	Куусінська	вул.	Куусинская	ул.	Червонозаводський	61109	Куусінен Отто Вільгельмович (1881-1964) — радянський політичний діяч, учасник боротьби за встановлення радянської влади у Фінляндії (1918), Голова Президіуму Верховної Ради Карело-Фінської Соціалістичної Радянської Республіки (1940-1956)
106	Лазо	вул.	Лазо	ул.	Київський, Московський	61013, 61161	Лазо Сергій Георгійович (1894-1920) – радянський військовий та політичний діяч, учасник встановлення радянської влади у Сибіру та на Далекому Сході
107	Латиських Червоних Стрільців	вул.	Латышских Красных Стрелков	ул.	Київський	61107	Латиські червоні стрілки — особовий склад стрілецьких частин, сформованих з мешканців Ліфляндської, Курляндської та Вітебської губерній, які після Жовтневого перевороту перейшли на бік більшовиків; брали участь у придушенні антибільшовицьких повстань в Росії та Україні, учасники встановлення радянської влади.
108	Лафарга	пров.	Лафарга	пер.	Московський	61110	Лафарг Поль (1842-1911) – французький політичний
109	Лафарга	вул.	Лафарга	ул.	Московський	61110	діяч, учасник комуністичного руху, зять Карла Маркса.
110	Лебедєва Павла	вул.	Лебедева Павла	ул.	Дзержинський	61045	Лебедєв Павло Павлович (1872-1933) – радянський військовий діяч, начальник польового штабу РСФРР і

© Харківська топонімічна група, 2015

© Харківське обласне об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка, 2015

							Штабу РСЧА (1919-1924), член Реввійськради СРСР (1923-1924), учасник встановлення радянської влади в Росії та Україні.
111	Леніна	вул.	Ленина	ул.	Дзержинський	61166	
112	Леніна	просп.	Ленина	просп.	Дзержинський	61022, 61058, 61072, 61103, 61145, 61166	Володимир Ілліч Ульянов (Ленін) – засновник радянської держави та комуністичної партії РСДРП – РКП(б) – ВКП(б) – КПРС. Один з організаторів
113	Ленінградська	вул.	Ленинградская	ул.	Ленінський	61016	-Жовтневого збройного перевороту 1917 року, громадянської війни та червоного терору
114	Ленінградський	в-д	Ленинградский	в-д	Ленінський	61016	
115	Ленінська	вул.	Ленинская	ул.	Червонозаводський	61109	_
116	Луначарського	вул.	Луначарского	ул.	Жовтневий	61020, 61137	Луначарський Анатолій Васильович (1875 - 1933) — російський письменник, журналіст, марксист, політикбільшовик, нарком освіти СРСР (1917–1929), академік АН СССР (1933). Один з основоположників так званої пролетарської літератури
117	Марселя Кашена	вул.	Марселя Кашена	ул.	Київський, Московський	61161	Марсель Кашен (1869 - 1958) — діяч міжнародного комуністичного руху, французький комуніст, член Комінтерну.
118	Межлаука	вул.	Межлаука	ул.	Фрунзенський	61082	Валерій Іванович Межлаук (1893-1938) - радянський партійний і державний діяч. У лютому-квітні 1918 року нарком фінансів Донецько-Криворізької республіки, член Донецького обкому РКП (б.) Один з головних теоретиків і організаторів системи радянського планування і розподілу
119	Менжинського	вул.	Менжинского	ул.	Комінтернівський	61036	Менжинський В'ячеслав Рудольфович (1847-1934) – радянський державний і партійний діяч, учасник

© Харківська топонімічна група, 2015

© Харківське обласне об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка, 2015

							жовтневого перевороту, нарком Робітничо-селянської інспекції (1919), один із засновників ЧК, голова ОДПУ (1926-1934)
120	Морозова Павліка	вул.	Морозова Павлика	ул.	Київський	61108	Павло Трохимович Морозов (1918—1932), відоміший як Павлик Морозов — хлопчик, який в радянській пропаганді символізував чесність і принциповість молодого борця з «куркулями».
121	Муранова	вул.	Муранова	ул.	Ленінський	61016, 61093	Муранов Матвій Костянтинович (1873-1959) — російський революціонер, радянський партіний та
122	Муранова	пров.	Муранова	пер.	Ленінський	61093	державний діяч. У 1917 році заступник наркома внутрішніх справ РСФРР. З 1923 по 1934 рр. член Верховного суду СРСР
123	Наріманова	вул.	Нариманова	ул.	Жовтневий	61034, 61064	Наріман Кербалаі Наджааф огли Наріманов (1870 - 1925) — радянський державний та партійний діяч, Голова Презиції ЦВК СРСР від ЗРФСР; Голова Ради Народних Комісарів Азербайджанської РСР; Народний комісар закордонних справ Азербайджанської РСР, брав участь у встановленні радянської влади у Закавказзі.
124	Нехаєнка	вул.	Нехаенко	ул.	Комінтернівський	61037	Нехаєнко Григорій Петрович (?-1919) – учасник боротьби за радянську владу в Харкові, більшовик, командир червоноармійського загону ХПЗ.
125	Новокомсомольська	вул.	Новокомсомольская	ул.	Дзержинський	61045	Всесоюзний Ленінський комуністичний союз молоді (ВЛКСМ), або Комсомол — комуністичний молодіжний рух в СРСР, скорочення від «комуністичний союз молоді», структура КПРС для роботи з молоддю та виховання партійних кадрів.
126	Ногіна	пров.	Ногина	пер.	Ленінський	61093	Ногін Віктор Павлович (1878 —1924) — російський
127	Ногіна	пров.	Ногина	пер.	Жовтневий	61157	революціонер, радянський партійний та державний діяч. Нарком у справах промисловості та торгівлі у першому
128	Ногіна	вул.	Ногина	ул.	Жовтневий	61157	-радянському уряді, учасник встановлення радянської влади в Росії.

© Харківська топонімічна група, 2015

© Харківське обласне об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка, 2015

129	Ольмінського	вул.	Ольминского	ул.	Київський	61024	Ольмінський Михайло Степанович (1863—1933), діяч революційного руху в Росії, активний учасник боротьби за Радянську владу в Москві, член Замоскворецького Віськово-революційного комітету. З грудня 1917 член колегії Наркомфіну. У 1918—20 член редколегії газети «Правда», з 1918 професор Соціалістичної, потім Комуністичної академії; член бригади лекторів в агітпоїздах ВЦИК і агітпоїзді «Жовтнева революція, делегат другого конгресу Комінтерну.
130	Орджонікідзе	вул.	Орджоникидзе	ул.	Орджонікідзевський		Орджонікі́дзе Григорій Костянтонович (Серго Орджонікі́дзе) (1886—1937)— радянський державний
131	Орджонікідзе	просп.	Орджоникидзе	просп	Орджонікідзевський	61007, 61075	і партійний діяч. 1-й секретар Закавказького крайкому РКП(б); з вересня 1926 року — 1-й секретар Північно-Кавказького крайкому РКП(б), нарком робітничо-селянської інспекції і заступником голови Раднаркому СРСР. З 1930 року голова Вищої ради народного господарства (ВРНГ СРСР) та член Політбюро ЦК ВКП(б).
132	Островського	пров.	Островского	пер.	Київський	61107	Островський Микола Олексійович (1904-1936) – радянський військовий та партійний діяч, письменник;
133	Островського	в-д	Островского	в-д	Київський	61013	учасник встановлення радянської влади в Україні та боротьби з повстанським рухом, служив у бригаді І.
134	Островського	вул.	Островского	ул.	Жовтневий	61137	Котовського, 1-й кінній армії та Частинах особливого призначення Чевоної армії (ЧОН), співробітник Ізяславської ЧК (19191-1921), секретар райкому комсомолу в Берездові та Ізяславі, секретар окружкому комсомолу в Шепетівці (1924); бригадний комісар Політуправління Червоної армії (1936).
135	Пархоменка	вул.	Пархоменко	ул.	Фрунзенський	61046	Олександр Я́кович Пархоменко (1884-1921) — радянський військовий діяч, червоний командир. У 1919
136	Пархоменка	пров.	Пархоменко	пер.	Фрунзенський	61046	році начальник більшовицького гарнізону Харкова, учасник встановлення радянської влади в Україні.
137	Пассіонарії	узв.	Пассионарии	сп.	Дзержинський	61022	Ісідора Долорес Іборрурі Гомес (Пассіонарія) (1895 - 1989) — багаторічний перший секретар Комуністичної

© Харківська топонімічна група, 2015

© Харківське обласне об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка, 2015

							партії Іспанії. Один з лідерів іспанських республіканців під час Громадянської війни.
138	Перовської	вул.	Перовской	ул.	Жовтневий	61071	Перовська Софія Львівна (1853-1881) – російська революціонерка-народниця, терористка, організатор та учасниця вбивства імператора Олександра ІІ.
139	Першої Кінної Армії	вул.	Первой Конной Армии	ул.	Жовтневий, Червонозаводський	61010, 1 61140	Перша кінна армія – вище оперативне об'єднання кавалерії Робітничо-селянської червоної армії, створене під час Громадянської війни в Росії 1918–1920 років, яке брало участь у встановленні радянської влади в Росії та Україні.
140	Першої Маївки	вул.	Первой Маевки	ул.	Ленінський	61052	Перший масовий виступ робітників Харкова, підготовлене місцевим комітетом РСДРП 1 травня 1900
141	Першої Маївки	пров.	Первой Маевки	пер.	Ленінський	6101/	року.
142	Петровського	вул.	Петровского	ул.	Київський		Петровський Григорій Іванович (1878-1958) - радянський державний і політичний діяч. Був
143	Петровського	в-д	Петровского	в-д	Червонозаводський	61109	одним із ініціаторів створення ВЧК та організації Голодомору 1932–1933. У 1922 р. з боку УСРР
144	Петровського 1-й	в-д	Петровского 1-й	в-д	Дзержинський	61045 _I	підписав Договір про утворення СРСР. У 1922– 1937 роках — один із заступників голови ЦВК
145	Петровського 2-й	в-д	Петровского 2-й	в-д	Дзержинський	61045	СРСР. У 1937–1938 роках — заступник голови Президії Верховної Ради СРСР. У 1919–1938 роках — член Політбюро ЦК КП(б)У.
146	Піонера	в-д	Пионера	в-д	Червонозаводський	1	Піонери – учасники масового дитячого комуністичного руху в СРСР, який мав на меті виховання дітей у
147	Піонерська	вул.	Пионерская	ул.	Фрунзенський		відданості ідеалам комуністичної партії, радянської держави та її вождям.
148	Плеханівська	вул.	Плехановская	ул.	Комінтернівський, Червонозаводський	61036, 1	Плеханов Георгій Валентинович (1856-1918) - теоретик і пропагандист марксизму, філософ, діяч російського і міжнародного соціалістичного рухів. Один із засновників РСДРП та газети «Іскра», соратник

© Харківська топонімічна група, 2015

© Харківське обласне об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка, 2015

149	Плеханівський	пров.	Плехановский	пер.	Комінтернівський	61001	В. І. Леніна.
150	Посівкомівська	вул.	Посевкомовская	ул.	Жовтневий	61064	Посівні комітети (посівкоми) – виконавчі органи радянської влади часів воєнного комунізму, створювалися постановою Раднаркому від 2 лютого 1919 року для контроль над посівними площами та врожаєм
151	Постишева	просп.	Постышева	просп.	Жовтневий	61020, 61039	Постишев Павло Петрович (1887-1939) - радянський партійний та державний діяч, Перший секретар Харківського обкому ВКП(б) (1933-1934), Перший секретар Київського обкому ВКП(б) (1934-1937), другий секрета ЦК КП(б)У (1933-1937). 13 січня 2010 року Апеляційний суд міста Києва, здійснивши попередній розгляд кримінальної справи № 1-33/2010, порушеної Службою безпеки України за фактом вчинення геноциду в Україні в 1932—1933 роках за ознаками злочину, передбаченого ч. 1 ст. 442 КК України, визнав Постишева винним у організації Голодомору та постановив наступне: «Підстав для реабілітації Постишева Павла Петровича немає».
152	Потапенка	вул.	Потапенко	ул.	Київський	61107	Потапенко Пантелеймон Романович (?-1937) - радянський військовий діяч, командир 8-ї кавдивізії Червоного козацтва, учасник встановлення радянської влади в Україні.
153	Правди	в-д	Правды	в-д	Дзержинський	61022	
154	Правди	просп.	Правды	просп.	Дзержинський	61022, 61058	Назви на честь газеті «Правда» – головного друкованого органу ЦК КПРС
155	Правдинська	вул.	Правдинская	ул.	Київський	61107	
156	Примакова	вул.	Примакова	ул.	Жовтневий, Червонозаводський	61125	Примаков Віталій Маркович (1897-1937) - радянський військовий діяч, один з організаторів та керівників Червоного козацтва, учасник встановлення радянської

© Харківська топонімічна група, 2015

© Харківське обласне об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка, 2015

							влади в Україні та Середній Азії.
157	Пролетарська	вул.	Пролетарская	ул.	Московський	61005	
158	Пролетарський	М-Н	Пролетарская	пл.	Дзержинський, Червонозаводський	61003	
159	Пролетарський	узв.	Пролетарский	сп.	Київський,	61161	Радянська державна та партійна символіка
10)					Московський		
160	Пролетарський	пров.	Пролетарский	пер.	Червонозаводський	61109	
161	Профінтерну	вул.	Профинтерна	ул.	Фрунзенський	61044	Червоний інтернаціонал профспілок (Профінтерн) — міжнародна організація комуністичних та ліворадикальних профспілок, які не увійшли до Амстердамського інтернаціоналу. Створений у Москві у 1921 р., фактично перебував під контролем Іноземного відділу НКВС.
162	П'ятдесятиріччя ВЛКСМ	просп.	Пятидесятилетия ВЛКСМ	просп.	Московський	61038, 61054, 61111, 61112, 61118, 61120, 61153	Назва на честь святкування 50-ї річниці створення Всесоюзного Ленінського комуністичного союз молоді
163	П'ятдесятиріччя СРСР	просп.	Пятидесятилетия СССР	просп.	Комінтернівський, Московський, Фрунзенський	61038, 61044, 61060, 61080, 61105, 61110, 61128, 61162	Назва на честь святкування 50-ї річниці створення Союзу Радянських Соціалістичних Республік
164	Радгоспна	вул.	Совхозная	ул.	Київський	61085	Радянські господарства – державне сільсько-

© Харківська топонімічна група, 2015

© Харківське обласне об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка, 2015

165	Радгоспний	пров.	Совхозный	пер.	Київський	61085	господарське підприємство. За радянською теорією, найвища форма сільського господарства, сільського господарська фабрика, з націоналізованими засобами виробництва й найманою робочою силою. Створювались в Україні у 1920-х рр., масовими стали під час розгортання кампанії суцільної колективізації 1929-1933 рр.
166	Раднаркомівська	вул.	Совнаркомовская	ул.	Київський	61002	Рада народних комісарів – радянський уряд у 1917–1946 роках
167	Радянська	вул.	Радянская	ул.	Жовтневий	61039	
168	Радянський	в-д	Радянский	в-д	Жовтневий	61039	
169	Радянський	м-н	Советская	пл.	Київський	61107	
170	Радянський	пров.	Советский	пер.	Дзержинський	61003	Радянська державна та партійна символіка
171	Радянський 1-й	пров.	Советский 1-й	пер.	Київський	61107	
172	Радянський 2-й	пров.	Советский 2-й	пер.	Київський	61107	
173	Райкомівська	вул.	Райкомовская	ул.	Жовтневий	61039	Районний комітет комуністичної партії (Райком) – назва
174	Райрадівський	пров.	Райсоветский	пер.	Жовтневий	61125	місцевих органів партійно-державного апарату в СРСР.
175	Раковського	вул.	Раковского	ул.	Фрунзенський		Раковський Християн Георгійович (1873-1941) - радянський державний та політичний діяч,голова Одеської та Севастопольської ВЧК (1918), голова Раднаркому УСРР (1919-1923), учасник встановлення радянської влади в Україні.
176	Ревкомівська	вул.	Ревкомовская	ул.	Дзержинський		Революційний комітет – тимчасові надзвичайний орган радянської влади під час Громадянської війни 1918-1920

© Харківська топонімічна група, 2015

© Харківське обласне об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка, 2015

177	Ревкомівський	пров.	Ревкомовский	пер.	Дзержинський	61141	pp.
178	Революції	пров.	Революции	пер.	Київський	61107	Радянська державна та партійна символіка. Названо на
179	Революції	вул.	Революции	ул.	Київський	61002	честь святкування 5-ї річниці Жовтневої революції у 1922 році.
180	Революції 1905 року	узв.	Революции 1905 года	сп.	Ленінський	61016	Радянська державна та партійна символіка. Вулиця
181	Революції 1905 року	вул.	Революции 1905 года	ул.	Ленінський	61016	отримала назву у 1936 р.
182	Руднєва	м-н	Руднева	пл.	Червонозаводський	61050	Руднєв Микола Олександрович (1894-1918) - російський революціонер, радянський військовий діяч
183	Руднєва	вул.	Руднева	ул.	Червонозаводський	61109	учасник встановлення радянської влади в Україні. Командував полком при спільному із загонами Червоної
184	Руднєва	пров.	Руднева	пер.	Червонозаводський	61109	гвардії нападі на найважливіші об'єкти Харкова та роззброєнні українських військ Центральної ради. З
185	Руднєва	в-д	Руднева	в-д	Червонозаводський	61109	лютого 1918 року — заступник наркома по військових справах Донецько-Криворізької Радянської республіки.
186	Саммеровський	пров.	Саммеровский	пер.	Дзержинський	61003	Саммер Іван Адамович (1870-1921) — російський революціонер, більшовик, учасник встановлення радянської влади в Росії та Україні, член колегії наркомфіну РСФРР (1919), член ВУЦВК та Раднаркому УСРР (1920-1921).
187	Сапельника	пров.	Сапельника	пер.	Комінтернівський	61001	Сапельник Максим Опанасович (?-1919) – учасник боротьби за встановлення радянської влади у Харкові, голова губвиконкому.
188	Свердлова	пров.	Свердлова	пер.	Жовтневий	61052	Свердлов Яков Михайлович (1885-1919) - радянський політичний і державний діяч, революціонер член ЦК РСДРП(б), РКП(б). Голова ВЦВК, один з ініціаторів розгону Установчих зборів, розкозачування та розстрілу імператорської родини.
189	Селявкіна	вул.	Селявкина	ул.	Ленінський	61015	Селявкін Микола Іларіонович – учасник встановлення радянської влади в Україні, більшовик, командир 4-го

© Харківська топонімічна група, 2015

© Харківське обласне об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка, 2015

							танкового загону Червоної армії.
190	Сербиченка	вул.	Сербиченко	ул.	Червонозаводський	61109	Сербиченко Олександр Калістратович (1890-1938) — радянський партійний і державний діяч, учасник встановлення радянської влади в Україні, у 1930-х — заступник голови Раднаркому УСРР.
191	Серп і Молот	вул.	Серп и Молот	ул.	Московський	61068	Do
192	Серп і Молот	пров.	Серп и Молот	пер.	Московський	61068	 Радянська державна та партійна символіка
193	Сіверса	вул.	Сиверса	ул.	Червонозаводський	61109	Сіверс Рудольф Фердинандович (1892-1918) -
194	Сіверса	в-д	Сиверса	в-д	Червонозаводський	61109	радянський військовий діяч, учасник Громадянської війни та встановлені радянської влади в Україні.
195	Сімнадцятого Партз'їзду	вул.	Семнадцатого Партсъезда	ул.	Орджонікідзевський	61007, 61075, 61115	Названі на честь 17 партійного з'їзду ВКП (б), на якому прийняли резолюцію по плану 2-ої п'ятирічки.
196	Сімнадцятого Партз'їзду	пров.	Семнадцатого Партсъезда	пер.	Орджонікідзевський	61115	-прииняли резолюцію по плану 2-ої її ятирічки.
197	Скорохода	вул.	Скорохода	ул.	Ленінський	61015, 61093	Скороход Олексій Георгійович (1879-1919) — революціонер, брав участь у встановлені радянської влади у Харкові.
198	Слинька	вул.	Слинько	ул.	Комінтернівський	61096, 61100	Слинько Петро Федорович (1895-1919) — революціонер, керівник харківського більшовицького підпілля, брав участь у встановлені радянської влади у Харкові
199	Соколова	вул.	Соколова	ул.	Орджонікідзевський	61007, 61055, 61089, 61115	Соколов Іван Захарович (1928-1982) — радянський партійний діяч, перший секретар Орджонікідзевського райкому КПУ Харкова, з 1963 року — другий секретар, з 1972 року — перший секретар Харківського обкому партії; з 1976 року — другий секретар ЦК КПУ; з 1976 року — член ЦК КПРС; з 1966 року — кандидат у члени ЦК, з 1972 року — член ЦК КПУ; з 1973 року — кандидат у члени Політбюро ЦК, з 1976 року — член

© Харківська топонімічна група, 2015

© Харківське обласне об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка, 2015

							Політбюро ЦК Компартії України.
200	Соціалістична	вул.	Социалистическая	ул.	Ленінський	61093, 61098	
201	Соціалістичний	в-д	Социалистический	в-д	Ленінський	61093	
202	Соціалістичний	пров.	Социалистический	пер.	Ленінський	61098	Радянська державна та партійна символіка
203	Союзна	вул.	Союзная	ул.	Дзержинський	61070	
204	Союзний	пров.	Союзный	пер.	Жовтневий	61157	
205	Стасової Олени	вул.	Стасовой Елены	ул.	Київський	61161	Стасова Олена Дмитрівна (1873-1966) – радянська революціонерка, діяч міжнародного комуністичного руху, учасниця Жовтневого перевороту, секретар ЦК РКП(б) (1918—1920), член ЦК ВКП(б) (1930—1934). Голова Президіума ЦК КП Азербайджана
206	Стаханівська	вул.	Стахановская	ул.	Комінтернівський	61001	Стаханов Олексій Григорович (1906 -1977) — засновник стахановського руху (Соціалістичне змагання) в промисловості та сільському господарстві. В подальшому його ім'я здобуло символічний характер, який уособлював успіхи радянського будівництва.
207	Столєтова	вул.	Столетова	ул.	Московський	61110	Столєтов Всеволод Миколайович (1906-1989) — Радянський державний діяч, голова міністерства вищої освіти СРСР. Після його статті у «Правді» про «О вражеской науке» один з найстаріших агрономів країни, академік М. Тулайков, а також Г. Мейстер були розстріляні.
208	Сусаніна Івана	вул.	Сусанина Ивана	ул.	Орджонікідзевський	61089	Сусанін Іван – легендарний російський національний герой, костромський селянин к. XVI – п.XVII ст. Згідно
209	Сусаніна Івана	пров.	Сусанина Ивана	пер.	Орджонікідзевський	61089	з легендою, у 1613 р. завів у болота польсько- литовський загін, де й загинув, врятувавши цим новообраного московського царя Михайла Романова. Професор М. І. Костомаров у статті «Иван Сусанин»

© Харківська топонімічна група, 2015

© Харківське обласне об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка, 2015

							(1862) розкритикував офіційну версію подвигу І. Сусаніна, назвавши його пізнішою вигадкою. Радянська влада у 1920-х — 1930-х не визнавала подвигу І. Сусаніна, однак наприкінці 1930-х рр відбулася його «реабілітація» і почав формуватись його культ. Образ І. Сусаніна з 1938 р. активно використовувався сталінською пропагандою. Сучасна історична наука піддає сумніву «канонічну» версію подвигу Івана Сусаніна. Його образ в суспільстві сприймається, скоріше, як анекдотичний.	
210	Тевелєва	вул.	Тевелева	ул.	Московський	61054	Тевелєв Яків (Мойсей) Сломонович (1890-1918) –	
211	Тевелєва	пров.	Тевелева	пер.	Московський	61054	революціонер, більшовик, член обкому Донецько- Криворізької Радянської республіки, брав участь у	
212	Тевелєва	в-д	Тевелева	в-д	Московський	61054	встановлені радянської влади у Харкові	
213	Тельмана	вул.	Тельмана	ул.	Жовтневий	61020	Тельман Ернст (1886-1944) – діяч німецького та	
214	Тельмана	в-д	Тельмана	в-д	Червонозаводський	61109	міжнародного комуністичного рухів, голова Компартії Німеччини 1924-1933 рр.	
215	Тимурівців	вул.	Тимуровцев	ул.	Московський	61054, 61111, 61118, 61120, 61142, 61170	Тимурівці – члени піонерської організації, учасники	
216	Тінякова	вул.	Тинякова	ул.	Ленінський	61177	Тіняков Єфим Дмитрович (1893-1918) – більшовик,	
217	Тіняковський 1-й	пров.	Тиняковский 1-й	пер.	Ленінський	61177	організатор створення червоноармійських загонів у Харкові, член агітколлегії Харківського міського і	
218	Тіняковський 2-й	пров.	Тиняковский 2-й	пер.	Ленінський	61177	Доенцько-Криворіщзького обкомів РСДРП(б), брав участь у встановлені радянської влади у Харкові.	

© Харківська топонімічна група, 2015

© Харківське обласне об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка, 2015

219		вул.	Тореза	ул.	Московський	61013	Торез Моріс (1900-1964)— діяч французького і міжнародного комуністичного руху, генеральний секретар Французької комуністичної партії. Заочно засуджений до страти за дезертирство з французької армії у 1940 р., у 1944 р. помилуваний президентом Де Голлем. Прихильник політики Й. Сталіна
220		вул.	Третьего Интернационала	ул.	Орджонікідзевський	61007, 61075, 61115	Комуністичний інтернаціонал (Комінтерн, Третій інтернаціонал) - міжнародна організація комуністичних партій, яка керувалась Кремлем і знаходилась під повним контролем Іноземного Відділу НКВС. Заснована 1919 року в Москві за ініціативи В. І. Леніна, який оголосив «мертвим» Другий інтернаціонал після початку Першої світової війни 1914 року. Розпущений Й. Сталіним у 1943 р.
221	Тухачевського	вул.	Тухачевского	ул.	Орджонікідзевський	61075	Тухачевський Михайло Михайлович (1893-1937)— радянський військовий діяч, командував придушенням Тамбовського повстання. З 1931 р. — заступник народного комісара військсправ і заступник голови Реввійськради СРСР, учасник встановлення радянської влади в Росії та Україні.
222	•	вул.	Уборевича	ул.	Московський	61129, 61136, 61144	Уборевич Ієроні́м Петрович (1896-1937) - радянський військовий і політичний діяч, командарм 1-го рангу. На керівних посадах у Червоній армії брав участь у становлені радянської влади в Україні.
223	· · ·	вул.	Ульянова Александра	ул.	Київський	61161	Ульянов Олександр Ілліч (1866-1887) - російський терорист, революціонер-народоволець, один з організаторів та керівників терористичної організації «Народна воля», організатор та учасник замаху на імператора Олександра III. Брат В. І. Леніна.
224	Урицького	вул.	Урицкого	ул.	Червонозаводський	61125	Урицький Мойсей Соломонович (1873-1918) - російський революціонер, радянський політичний діяч,
225	Урицького	пров.	Урицкого	пер.	Червонозаводський	61125	голова Петроградської надзвичайної комісії (ЧК) (1918), учасник встановлення радянської влади в Росії та організатор терору проти її противників.

© Харківська топонімічна група, 2015

© Харківське обласне об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка, 2015

	Фабріціуса	вул.	Фабрициуса	ул.	Ленінський	61067	Фабріціус Ян Фріцевич (1877-1929) – радянський військовий діяч, більшовик, командир і комісар	
226							Червоної армії, латиський стрілок, брав участь у спробах встановлення радянської влади у Прибалтиці, встановленні радянської влади в Росії.	
227	Фігнер	вул.	Фигнер	ул.	Жовтневий	61020	Фігнер Віра Миколаївна (1852 – 1942) — російська революціонерка, терористка член виконкому «Народної волі», організаторка та учасниця замахів на убивство імператора Олександра II.	
228	Фрунзе	вул.	Фрунзе	ул.	Київський	61002	Фрунзе Михайло Васильович (1885-1925) —	
229	Фрунзе	просп.	Фрунзе	просп.	Орджонікідзевський	61007, 61055, 61075, 61089	радянський військовий діяч, революціонер, один з воєначальників у Червоній Армії під час Громадянськ війни. Голова Реввійськради СРСР, нарком з військов і морських справ (1925). Керував розгромом Повстанської армії Нестора Махна (за що в 1924	
230	Фрунзе	в-д	Фрунзе	в-д	Орджонікідзевський	61089	нагороджений другим орденом Червоного Прапора) і - загону Юрія Тютюнника. Брав участь у встановленні	
231	Фрунзе сел.	*	Фрунзе пос.	*	Орджонікідзевський	61075	радянської влади в Україні.	
232	Фурманова	вул.	Фурманова	ул.	Київський	61161	Фурманов Дмитро Андрійович (1891-1926) - радянський військовий та політичний діяч, письменник,	
233	Фурманова	в-д	Фурманова	в-д	Київський	61161	комісар 25-ї стрілецької дивізії Червоної армії (1919), учасник встановлення радянської влади в Росії та Середній Азії.	
234	Халтуріна	вул.	Халтурина	ул.	Московський	61038	Халтурін Степан Миколайович (1857-1882) – російський революціонер, терорист, оранізатор та	
235	Халтуріна	пров.	Халтурина	пер.	Московський	61038	виконавець замаху на імператора Олександра II, в результаті якого загинули 11 та було поранено 56 осіб – солдатів-героїв російсько-турецької війни 1877-1878 рр., організатор та учасник убивства одеського військового прокурора В. Стрельнікова.	
236	Цюрупи	вул.	Цюрупы	ул.	Жовтневий	61039, 61064	Цюрупа Олександр Дмитрович (1870-1928) – радянський державний і партійний діяч, учасник	

© Харківська топонімічна група, 2015

© Харківське обласне об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка, 2015

							встановлення радянської влади в Росії, член ЦВК СРСР, народний комісар продовольства РСФРР (1918-1921), ініціатор запровадження продовольчої диктатури та створення продзагонів.
237	Чапаєва	в-д	Чапаева	в-д	Жовтневий	61125	Чапаєв Василь Іванович (1873-1919) – радянський
238	Чапаєва	наб.	Чапаева	наб.	Жовтневий	61125	військовий діяч, командир 25-ї стрілецької дивізії Червоної армії, учасник встановлення радянської влади
239	Чапаєва	вул.	Чапаева	ул.	Фрунзенський	61046	в Росії.
240	Червона	вул.	Червоная	ул.	Червонозаводський	61035	
241	Червона Алея	вул.	Красная Аллея	ул.	Жовтневий	61019	
242	Червона Алея	в-д	Красная Аллея	в-д	Жовтневий	61019	_
243	Червона Алея 2-й	в-д	Красная Аллея 2-й	в-д	Жовтневий	61019	_
244	Червоний	в-д	Красный	в-д	Київський	61033	- Радянська державна та партійна символіка
245	Червоних Старшин	вул.	Красных Старшин	ул.	Жовтневий	61064	_
246	Червоні Ряди	вул.	Красные Ряд	ул.	Ленінський	61012	_
247	Червоноармійська	вул.	Красноармейская	ул.	Ленінський	61052	Червона армія (Робітничо-селянська червона армія) –
248	Червоноармійський	пров.	Красноармейский	пер.	Орджонікідзевський		збройні сили радянських республік, почала формуватись у 1918, виористовувалась для встановлення радянської
249	Червоноармійський	в-д	Красноармейский	в-д	Червонозаводський	61109	влади та боротьби з повстанським рузхом в Україні у 1918-1922 рр.
250	Червонобаварська	вул.	Краснобаварская	ул.	Жовтневий	61137	Радянська державна та партійна символіка

© Харківська топонімічна група, 2015

© Харківське обласне об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка, 2015

251	Червоного Жовтня	вул.	Красного Октября	ул.	Ленінський	61067	Назва на честь Жовтневого збройного перевороту 25 жовтня (7 листопада)1917 року	
252	Червоного Козацтва	вул.	Красного Казачества	ул.	Червонозаводський	61010	Червоне козацтво – радянське збройне формування, створене у 1917-1918 рр. В. Примаковим для встановлення радянської влади в Україні. У 1918-1921 рр. Вели боротьбу проти збройних сил Української Народної Республіки, Української Держави та повстанців.	
253	Червоного Льотчика	вул.	Красного Летчика	ул.	Дзержинський	61166		
254	Червоного Міліціонера	вул.	Красного Милиционера	ул.	Червонозаводський	61030	Радянська державна та партійна символіка	
255	Червоножовтнева	вул.	Краснооктябрьская	ул.	Жовтневий	61012, 61052, 61157	Назва на честь Жовтневого збройного перевороту 25 жовтня (7 листопада)1917 року	
256	Червонозірська	вул.	Краснозорская	ул.	Дзержинський	61051		
257	Червоної Зірки	вул.	Красной Звезды	ул.	Червонозаводський	61009	Радянська державна та партійна символіка	
258	Червонопартизанська	вул.	Краснопартизанская	ул.	Орджонікідзевський	61089		
259	Червонопартизанський	пр-д	Краснопартизанский	пр-д	Орджонікідзевський	61089	Червоні партизани - збройні формування, які брали участь у встановленні радянської влади в Україні у	
260	Червонопартизанський	пров.	Краснопартизанский	пер.	Орджонікідзевський	61089	1918-1919 рр. Вулиці названі у 1936 році.	
261	Червонопрапорна	вул.	Краснознаменная	ул.	Київський	61002		
262	Червонопрапорний	пров.	Краснознаменный	пер.	Київський	61002	Радянська державна та партійна символіка	
263	Червоноселищна	вул.	Червоноселищная	ул.	Ленінський	61067		

© Харківська топонімічна група, 2015

© Харківське обласне об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка, 2015

264	Червоностудентський	в-д	Красностуденческий	в-д	Київський	61023	
265	Червоностудентський	пров.	Красностуденческий	пер.	Київський	61023	
266	Червонофлотська	вул.	Краснофлотская	ул.	Жовтневий	61034	
267	Червоношкільна	наб.	Красношкольная	наб.	Червонозаводський	61050, 61125	
268	Червоношляховий	пров.	Червоношляховый	пер.	Московський	61054	
269	Чернікова	вул.	Черникова	ул.	Жовтневий	61039	Черніков Олександр (?-1919) – революціонер, член більшовицького підпілля в Харкові, учасник встановлення радянської влади в Україні.
270	Чубаря	вул.	Чубаря	ул.	Київський	61002	Чубар Влас Якович (1891-1931) — радянський партійний і державний діяч, голова Ради Народних комісарів УСРР (1923-1934). 13 січня 2010 року Апеляційний суд міста Києва, здійснивши попередній розгляд кримінальної справи № 1-33/2010, порушеної Службою безпеки України за фактом вчинення геноциду в Україні в 1932—1933 роках за ознаками злочину, передбаченого ч. 1 ст. 442 КК України, визнав Чубаря винним у організації Голодомору та постановив наступне: «Підстав для реабілітації Чубаря Власа Яковича немає».
271	Шаумяна	вул.	Шаумяна	ул.	Червонозаводський	61109	Шаумян Степан Георгійович (1878-1918) — радянський політичний діяч, член Бакинського Раднаркому, учасник встановлення радянської влади на Закавказзі.
272	Шліхтера	вул.	Шлихтера	ул.	Київський	61107	Шліхтер Олександр Григорович (1868-1940) — радянський державний і партійний діяч, учасник встановлення радянської влади в Росії та Україні, народний комісар земельних справ, народний комісар продовольства (1917-1918), член Тимчасового

© Харківська топонімічна група, 2015

© Харківське обласне об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка, 2015

							робітничо-селянського уряду України (1918-1919), народний комісар продовольчих справ УСРР (1919), голова Тамбовського губвиконкому (1920-1921), придушував селянський повстанський рух.
273	Щорса	вул.	Щорса	ул.	Жовтневий	61039	Щорс Микола Олександрович (1895-1919) – радянський військовий діяч, командир полку в складі
274	Щорса	в-д	Щорса	в-д	Червонозаводський	61109	Першої української радянської дивізії. Воював з військами УНР, брав участь у встановленні радянської влади в Україні.
275	·	вул.	Юного Ленинца	ул.	Червонозаводський	61140	Володимир Ілліч Ульянов (Ленін) — засновник радянської держави та комуністичної партії РСДРП — РКП(б) — ВКП(б) — КПРС. Один з організаторів Жовтневого збройного перевороту 1917 року, громадянської війни та червоного терору
	Якіра	вул.	Якира	ул.	Київський,	61005, 61068,	Якір Йона Еммануїлович (1896-1937) – радянський військовий діяч, учасник встановлення радянської влади
276					Московський	61161	в Україні, член Бессарабського губ ревкому (1917-1918), член Реввійськради 8-ї армії (1918), командир 45-ї стрілецької дивізії, придушував повстанський рух, член президії Кримського обкому РКП(б) (1921).

© Харківська топонімічна група, 2015

© Харківське обласне об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка, 2015

Найменування парків та скверів м. Харкова, що пропонуються до перейменування:

	Назва	Тип	Название	Тип	Район	
1	ПКтаВ ім. Артема	парк	ПКиО им. Артёма	парк	Комінтернівський	Артем (Федір Андрійович Сергеєв) (1883-1921) — радянський партійний та державний діяч, голова Раднаркому Донецько-Криворізької Радянської Республіки (1918), заступник голови і нарком радянської пропаганди Тимчасового робітничо-селянського уряду України (1918-1919), голова Донецького губвиконкому (1920), учасник встановлення радянської влади в Україні.
2	Жовтневий гідропарк	парк	Октябрьский гидропарк	парк	Жовтневий	Назва на честь Жовтневого збройного перевороту 25 жовтня (7 листопада)1917 року
3	Піонерський парк	парк	Пионерский парк	парк	Червонозаводський	Піонери – учасники масового дитячого комуністичного руху в СРСР, який мав на меті виховання дітей у відданості ідеалам комуністичної партії, радянської держави та її вождям.
4	Радянської України	сквер	Советской Украины	сквер	Орджонікідзевський	Радянська державна та партійна символіка

© Харківська топонімічна група, 2015

© Харківське обласне об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка, 2015

Найменування станцій метро м. Харкова, що пропонуються до перейменування:

	Назва	Название	
1	Пролетарська	Пролетарская	
2	Радянська	Советская	Радянська державна та партійна символіка
3	Радянської армії	Советской армии	

© Харківська топонімічна група, 2015

© Харківське обласне об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка, 2015